

Ajuntament
de Barcelona

REhabilita: Accessibilitat i adaptació funcional
L'habitatge; element clau en el procés d'envelliment.
Barcelona ciutat amiga de la gent gran

Jordi Serra del Pino

23 de novembre de 2017

01

Barcelona ciutat amiga de la gent gran

B

C

BARCELONA CIUTAT AMIGA DE LA GENT GRAN

**Construïm conjuntament
una ciutat per a totes les edats**

Les 8 Dimensions Barcelona, ciutat amiga de la gent gran

Participació
social i pública

Serveis de salut
i serveis socials

Mobilitat
i transport

Suport
i ajuda mútua

Accesibilitat
i espai públic

Respecte
i inclusió

Habitatge

Comunicació
i informació

02

El model actual

N

B

C

Permanència en l'espai i continuïtat en el servei

1. Manteniment de les persones a la seva llar.
 2. Suport i accions correctives.
-

2. Suport i accions correctives.

- Servei d'acompanyament a domicili, regular o esporàdic.
- Projecte Radars.
- Servei d'Acolliment diürn per a la gent gran.
- Servei Àpats en Companyia.
- Servei d'ajuda a domicili (incloent atenció personal i neteja de la llar).
En cas de persones dependents, pot incloure altres Serveis d'Atenció Domiciliària.
- Àpats a domicili.
- Servei de Teleassistència, bàsica i avançada.
- Programa Viure i Conviure.
- Ajuts tècnics per adaptació a la llar. Productes de suport.
- Casals i espais municipals de gent gran.

Permanència en l'espai i continuïtat en el servei

1. Manteniment de les persones a la seva llar.
 2. Suport i accions correctives.
 3. Trasllat a un entorn condicionat.
-

Trets del model actual:

1. Tendeix al maximalisme en l'acció a l'espai.
 2. Busca evitar el desarrelament.
 3. Molt condicionat per la manca de sòl
-

03

Diagnosi

N

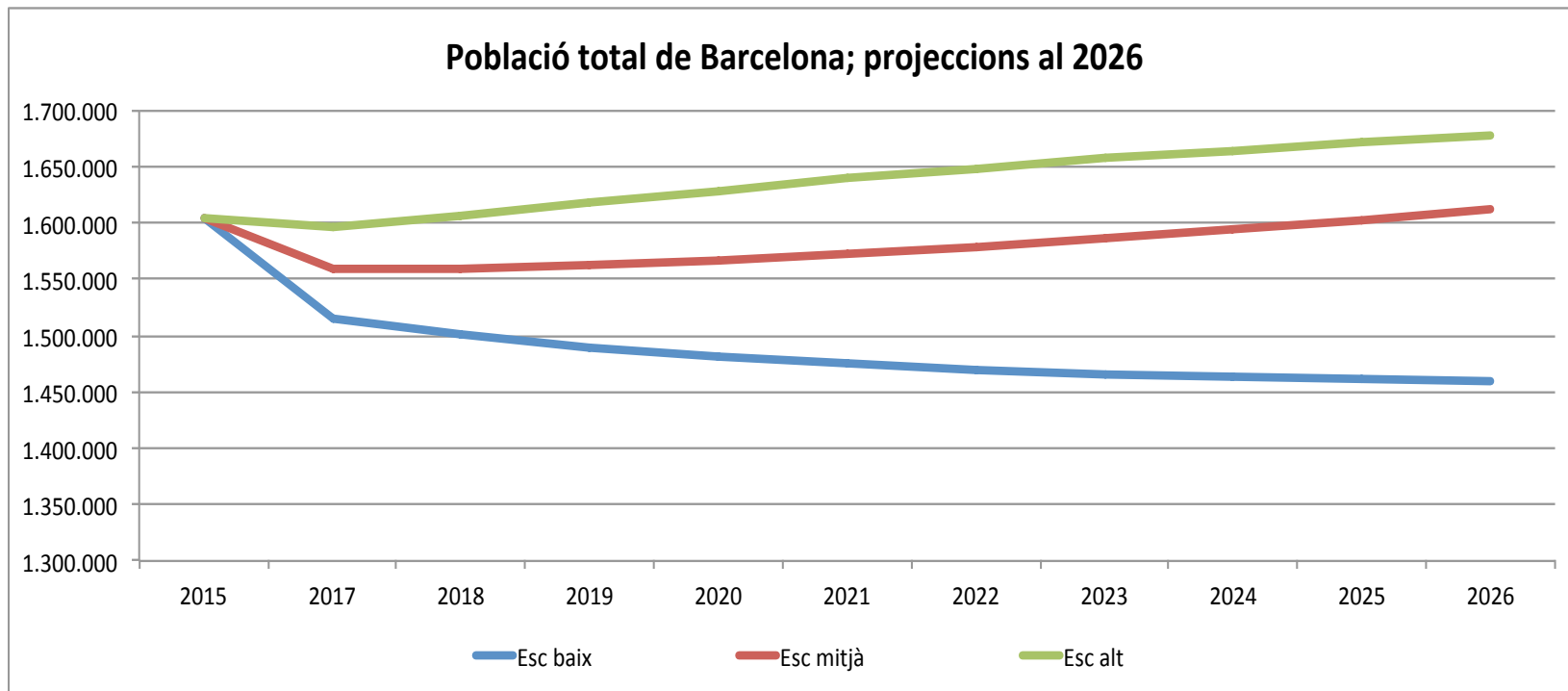
B

C

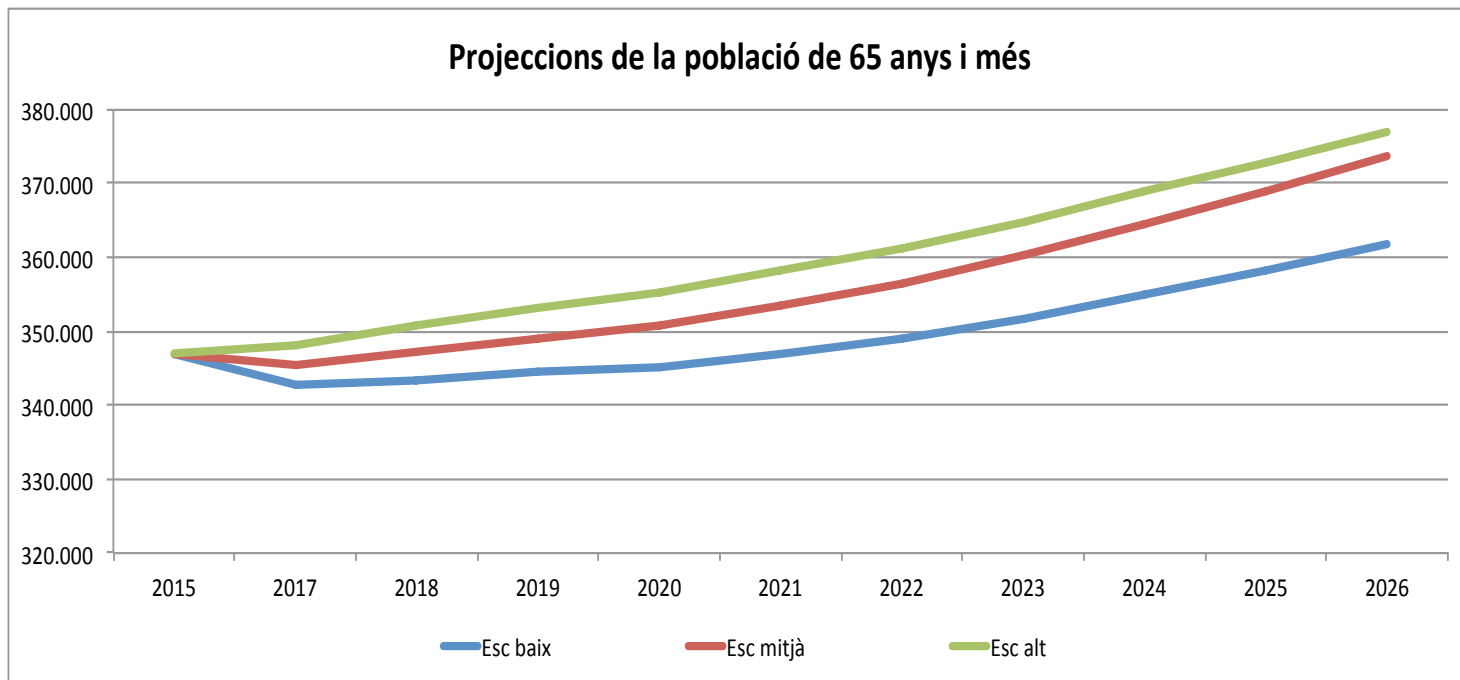
a. L'envelliment:

- En els darrers anys, el nombre de persones de 65 i més anys ha crescut de forma sostinguda:
 - De 328.894 al 2007 a 346.978 persones al 2015
 - Del 20,5% al 21,62% de la població total de Barcelona.
-

- També ha crescut la població de 75 i més anys:
 - De 175.926 persones al 2007 a 183.260 al 2015.
 - Del 10,97% al 11,42%
 - Amb tot, el pic es va assolir al 2013, amb 187.651 persones, que representaven l'11,63%
-

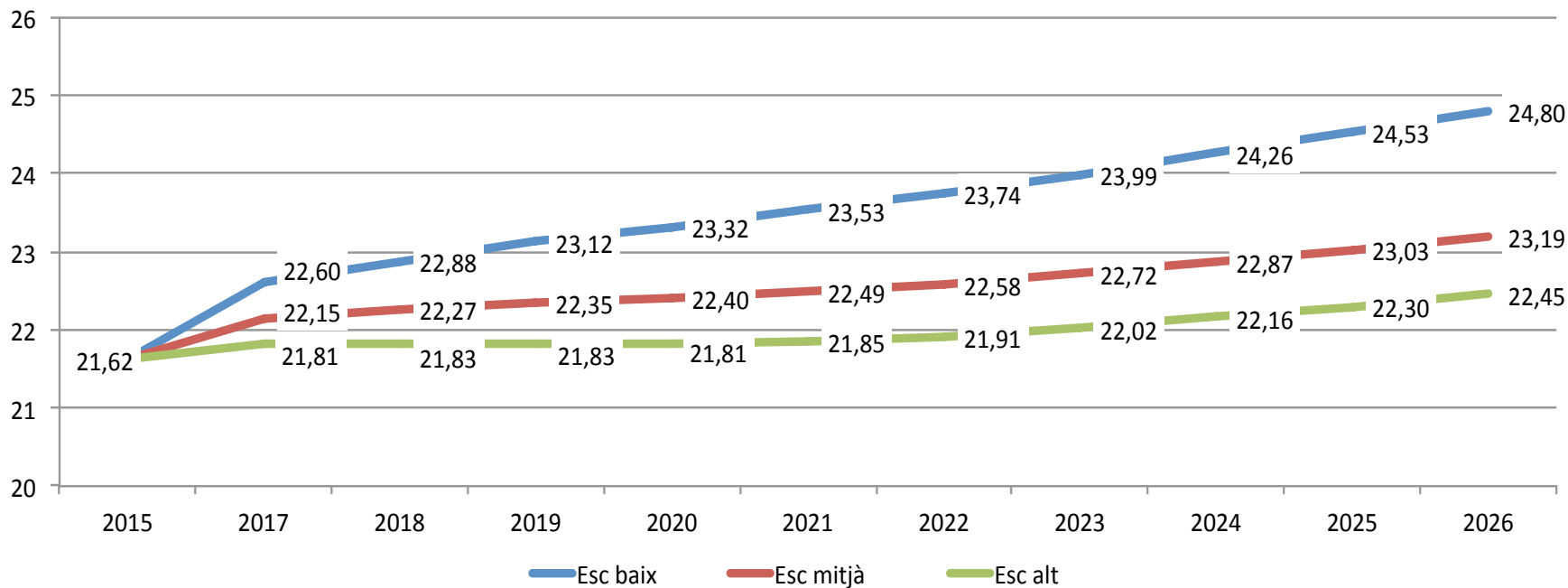

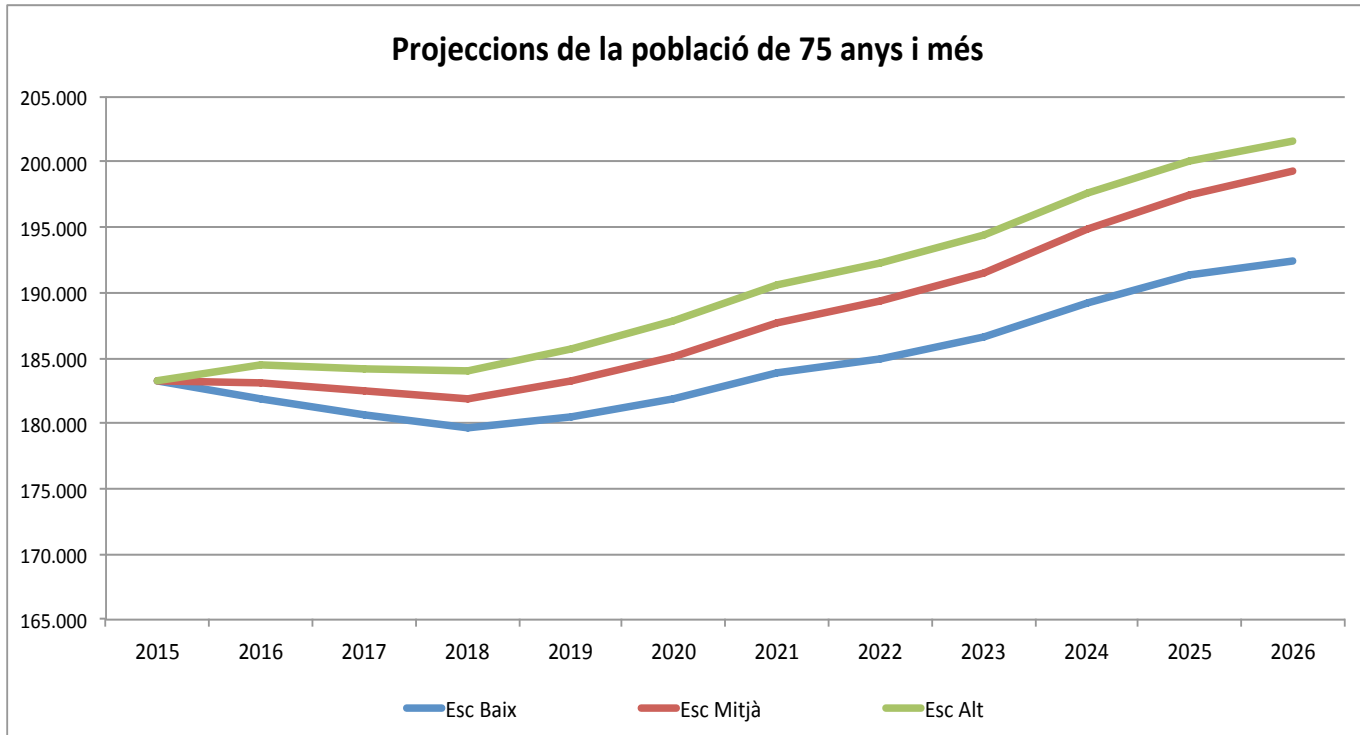
Població total de Barcelona; projeccions al 2026											
	2015	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Esc baix	1.604.555	1.515.616	1.500.983	1.489.542	1.480.676	1.474.405	1.469.701	1.466.299	1.463.435	1.460.837	1.458.551
Esc mitjà	1.604.555	1.559.112	1.559.269	1.561.631	1.566.017	1.571.770	1.578.431	1.585.927	1.594.095	1.602.604	1.611.214
Esc alt	1.604.555	1.595.995	1.606.310	1.617.359	1.628.412	1.638.840	1.648.495	1.656.745	1.664.507	1.671.813	1.678.363

Projeccions de la població de 65 anys i més											
	2015	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Esc baix	346.978	342.589	343.455	344.443	345.230	346.945	348.944	351.725	354.967	358.293	361.675
Esc mitjà	346.978	345.397	347.175	349.083	350.807	353.464	356.444	360.244	364.559	369.024	373.613
Esc alt	346.978	348.095	350.633	353.131	355.238	358.105	361.114	364.761	368.792	372.817	376.834

Projeccions del percentatge de persones de 65 anys i més

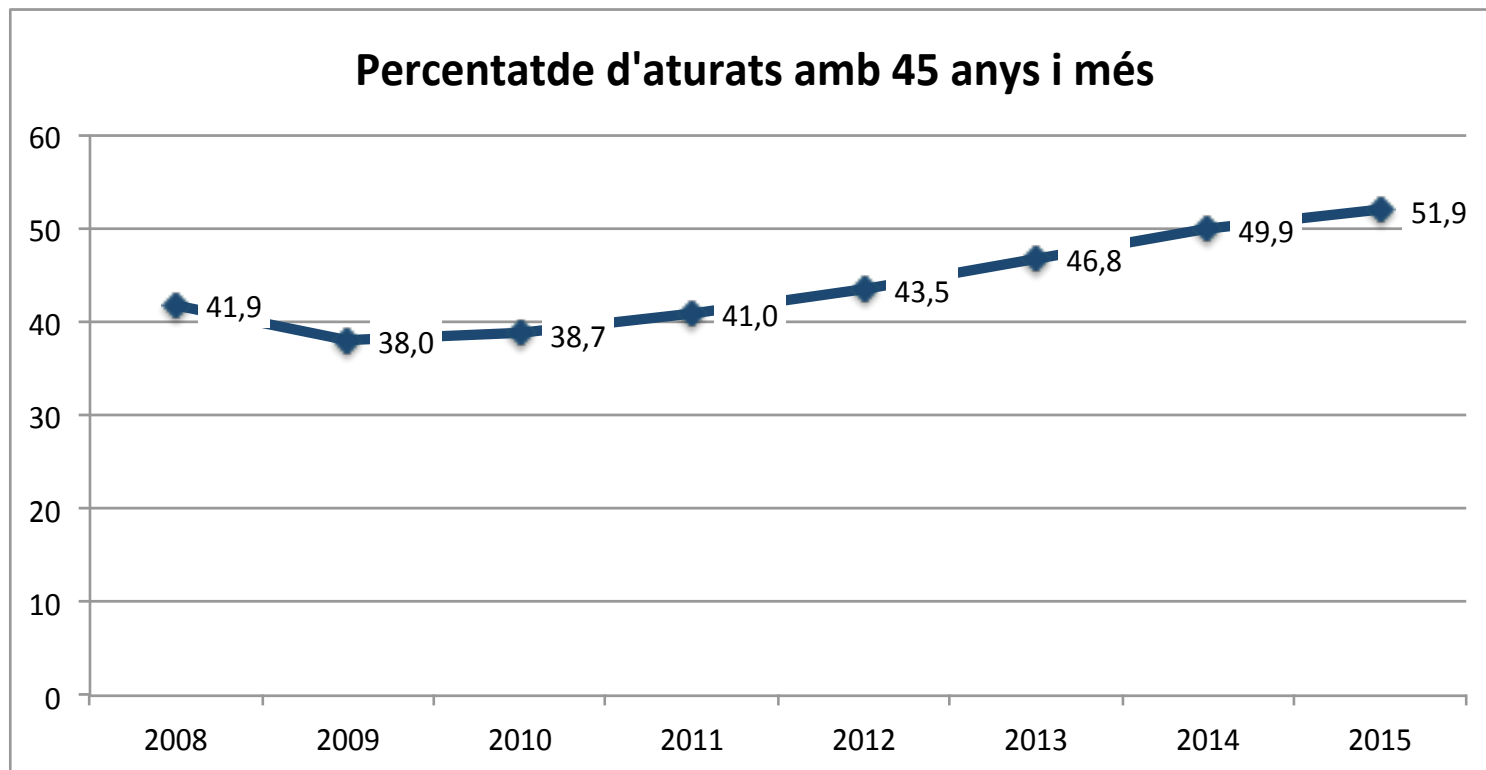
Projeccions de la població de 75 anys i més												
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Esc Baix	183.260	181.932	180.706	179.660	180.566	181.885	183.893	184.998	186.602	189.249	191.273	192.471
Esc Mitjà	183.260	183.164	182.416	181.860	183.282	185.141	187.693	189.361	191.549	194.811	197.473	199.326
Esc Alt	183.260	184.407	184.098	183.993	185.770	187.865	190.567	192.272	194.402	197.542	199.989	201.549

Per tant, el que les projeccions indiquen és un creixement quantitatiu i qualitatiu notable de les persones grans i molt grans de Barcelona.

b. La situació econòmica:

- Pèrdua un 5% de poder adquisitiu cada 10 anys*.
- Els propers contingents a jubilar-se seran més vulnerables.
 - Pèrdua de l'habitatge i/o del patrimoni.
 - Pitjor estat de salut.

Es tracta d'un col·lectiu d'unes 11.000 persones, que, o bé ja s'han jubilat (o prejubilat) o ho faran d'aquí al 2020. Més un segon col·lectiu d'unes 14.000, que ho farà entre el 2020 i el 2025.

Cal que l'Ajuntament estigui preparat per fer front a una situació en la què, els pensionistes aniran perdent poder adquisitiu. A més a més, un col·lectiu d'entre 20.000 i 30.000 persones que es trobarà en una situació de major vulnerabilitat.

c. L'habitatge:

Trets del parc d'habitatge construït a Barcelona:

- És un parc força envellit (menys del 17% és posterior al 1980).
 - Predomina el bloc plurifamiliar.
 - Els habitatges són petits (d'entre 60 a 90m²).
 - 90% en bon estat de conservació.
 - Hi ha molt poc sòl disponible.
-

En relació a l'envelliment:

- En general, els habitatges no estan preparats per a persones grans.
 - El turisme i l'ennobliment suposen un problema afegit, en alguns casos arriba a l'assetjament immobiliari.
-

Pla d'habitatge de Barcelona 2016 – 2025

Reptes: l'habitatge com a dret i bé de primera necessitat

7. Preparar la ciutat per a l'envelliment de la població

Eixos estratègics

A – Atendre i revertir l'emergència habitacional i l'exclusió residencial

A1. Prevenció de l'exclusió residencial

A1.4 Mesures relacionades amb l'envelliment de la població

Mesures previstes

Genèriques

- Construcció
1.000 habitatges socials/any fins 2025
- Rehabilitació
Fomentar la rehabilitació proactiva

Per a Gent gran

- Habitatges amb serveis
1.210 habitatges en funcionament més 769 previstos en diverses fases de planificació o execució
- Cohabitatge / Habitatge cooperatiu
- Captació d'habitatge privat

L'especificitat de Barcelona, amb un parc d'habitatge públic reduït i escassetat de sòl disponible, dificulta la possibilitat d'establir una política municipal d'habitatge que tingui un impacte significatiu en relació amb les persones grans, si més no, a curt i mig termini.

d. La situació actual:

1. Manteniment de les persones a la seva llar.
 2. Suport i accions correctives.
 3. Trasl·lat a un entorn condicionat.
-

3. Trasllat a un entorn condicionat:

- 1.206 habitatges amb serveis, distribuïts en 20 promocions
 - 10.844 places residencials distribuïdes en 187 establiments.
 - 2.378 places diürnes, repartides en 82 establiments.
-

Evolució de les places residencials

	2006	2012	2013	2016	2006-2016
Places residències	12.452	13.602	10.091	10.844	-12,9%
Població 65 anys i més	331.861	338.770	342.328	348.247	4,9%
Ràtio places residències per 1000 habitants de 65 anys i més	37,52	40,15	29,48	31,14	-17,0%

Evolució de les places diürnes

	2006	2012	2013	2016	2006-2016
Places diürnes	2.623	3.276	2.203	2.378	-9,3%
Població 65 anys i més	331.861	338.770	342.328	348.247	4,9%
Ràtio places diürnes per 1000 habitants de 65 anys o més	7,9	9,67	6,44	6,83	-13,6%

El model actual d'actuació en relació amb la gent gran i l'habitatge aboca les persones a ser usuàries, en darrer terme, d'habitatges o places amb serveis. Però l'oferta actual és clarament insuficient i és difícil que s'hi puguin produir millores significatives a curt i mig termini.

e. Opcions intermèdies:

1. Cohabitatge.

- Habitatge asequible, de protecció oficial, cooperatiu, en dret de superfície, en cessió d'ús, col·laboratiu, sostenible i de valor afegit.

2. L'habitatge col·laboratiu.

El cohabitatge tradicional té poc recorregut de cara a oferir alternatives residencials a la gent gran de Barcelona. En canvi, la promoció de fórmules d'habitatge col·laboratiu pot ajustar-se millor a les particularitats de Barcelona, i també donar resposta a necessitats peremptòries més ràpidament.

f. Diagnòstic:

1. Important creixement del nombre de persones grans, tant en termes absoluts com relatius.
 2. Increment de situacions de dependència en les properes generacions, degut a l'augment dels factors de vulnerabilitat.
 3. Una capacitat limitada per part de l'Ajuntament per entomar la demanda de persones grans que puguin necessitar places o habitatges amb serveis, i que serà molt difícil de revertir a curt i mig termini.
 4. **La no preparació de la majoria dels habitatges privats per satisfer les necessitats de les persones grans i/o dependents.**
 5. El poc marge de maniobra de l'Ajuntament de Barcelona per incidir en aquesta qüestió degut a:
 - La baixa oferta d'habitatge públic.
 - La molt baixa disponibilitat de sòl.
 - L'impacte del turisme i l'ennobliment d'algunes zones de Barcelona.
 6. La poca tradició o implantació d'opcions d'habitatge col·laboratiu.
-

04

Estratègia

N

B

C

a. Resultats:

- Evitar l'envelliment excessiu de la ciutat.
 - Disminuir l'impacte de les situacions de dependència.
 - Augmentar el marge de maniobra de l'Ajuntament en la matèria.
 - **Millorar l'adaptació dels habitatges privats.**
 - Promoure la implantació de fórmules d'habitatge col·laboratiu.
-

Nou model

Definir un marc assistencial en el qual la persona i el seu entorn immediat i proper s'adrecin de manera integrada des del paradigma de l'envelliment actiu per aconseguir els majors nivells d'autonomia i benestar.

Implicacions

1. L'entorn de la persona, immediat (domicili) i proper (barri o veïnat), hauria de tenir un pes central a l'hora de determinar els serveis a rebre per la mateixa.
 2. En la prevenció de situacions de dependència vinculades a l'envelliment, s'hi hauria d'incloure l'entorn de la persona, immediat i proper, i incorporar-hi, sempre que fos possible, una perspectiva comunitària.
-

3. En darrer terme, qualsevol acció a emprendre envers la persona o envers el seu domicili o el seu veïnat hauria de ser valorada en el sentit d'avaluar si la mesura contribueix a fer que aquesta persona sigui autònoma (o més autònoma), estigui arrelada en el seu entorn i se senti acompanyada.
-

b. Línies d'acció:

- Reduir el nivell i/o l'afectació de la dependència:
 1. Mantenir i aprofundir el paradigma d'envelliment actiu.
 2. Incrementar l'oferta de serveis a domicili.
 3. L'impacte de la Superilla.
-

b. Línies d'acció (II):

- Gestionar la proporció de persones grans a Barcelona:
 4. Fomentar l'establiment convenis amb altres administracions per facilitar el trasllat de persones grans a altres municipis en igualtat o millora de condicions.
-

b. Línies d'acció (III):

- Augmentar l'oferta de places residencials i d'habitatges amb serveis:
 5. Augmentar el nombre de places residencials.
 6. Incrementar el nombre de places en centres de dia.
 7. Construcció d'habitatges amb serveis.
 - 8. Explorar i desenvolupar la construcció d'habitatges temporals.**
-

b. Línies d'acció (IV):

- **Millorar l'adaptació dels habitatges privats:**
 - 9. Explorar i desenvolupar aplicacions domòtiques i/o robòtiques.**
 - 10. Fomentar la rehabilitació proactiva.**
 - 11. Promoure estàndards d'adequació i d'accessibilitat a les llars.**
 - 12. Fer campanyes de sensibilització per a particulars.**
 - 13. Explorar i desenvolupar habitatges flexibles i/o adaptables**
 - 14. Remoure els obstacles administratius al cohabitatge.**
 - 15. Promoure i facilitar l'habitatge col·laboratiu entre particulars.**
-

Ajuntament
de Barcelona